

Styrkleikar og veikleikar í útflutningi íslenskra sjávarafurða

Grand hótél, Reykjavík 13. -14. október 2011

Dr. Sigurður G. Bogason [sigurdur.bogason@markmar.is]

- Bakgrunnur erindis
- Þekking og menntun
- Viðmið og kröfur að breytast
- Hvað er í fréttum?
  - Ógnir og tækifæri?
- Vörður til framtíðar: Samantekt

Forsagan:

- Hráefni sótt í kaldan sæ 900-1900 á litlum bátum
- 1900-1993 markaðsfærni byggð upp
  - Sölusamtök frá 1930 til 1994 / 1999
- 1994-2011 fyrirtækin í greininn verða markaðsdrifnari og samþætt frá veiðum til markaðssetningar

Framundan:

- 2011- 2020?

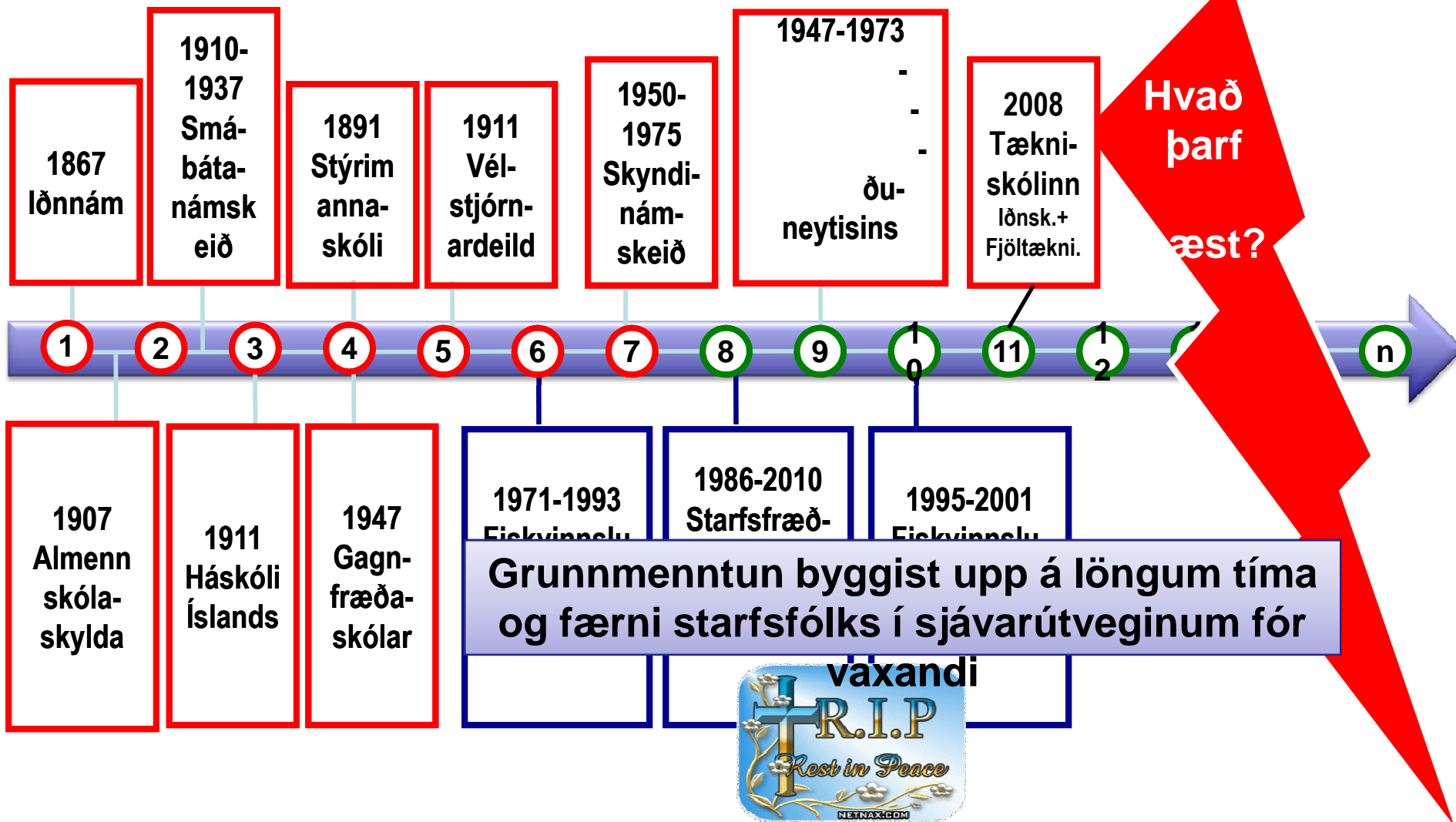
Hnattræn staðsetning Íslands!

- Auðug fiskimið
- Nógu nærri helstu mörkuðum
- Tæknistig framarlega miðað við aðra
- Innbyggð vernd í geymsluþoli kaldsjávarfiskitegunda
- Kalt loftslag, kaldur sjór
- Tæknistig enn framarlega miðað við aðra

úr Hávamálum

HÁSKÓLASTIGIÐ

HÍ
Matvælafræði
1977

HA
Sjávarútvegs-
deild 1990

Háskólinn á
Hólum
Fiskeldis- og
fiskalífræði-
deild

Sjávarútvegs-
skóli
Sameinuðu
þjóðanna
1998

SAMSTARF OPINBERU
HÁSKÓLANNA

Norrænt
mastersnám
2012

MENNTUN → HÆFT STARFSFÓLK → SAMKEPPNISHÆFNI ≈ FORSKOT

Starfsfræðslunámskeið
fiskvinnslunar
Mátis, Sýni og NMÍ

Símenntun
Endurmenntun HÍ
Matvælaskólinn hjá Sýni
Námskeið hjá Mátis
löan fræðslusetur

Fisktækniskóli
Suðurnesja
í Grindavík 2010
starfstengt nám á
framhaldsskólastigi

STARFSNÁM og SÍMENNTUN

Samstarf 5 norrænna háskóla um þverfaglegt mastersnám
Nordic Master AQFood
Aquatic Food Value Chain

Fiskeldi
Veiðar

Vinnsla

Dreifing

Markaðir

Neytendur

Frumframleiðsla (veiðar & eldi)

Líffræði, fiskifræði, eldis- og veiðitækni

Vinnsla og afurðir, öryggi, gæði & geymsluþol

Matvælafræði og Líftækni

Flutningar, stjórnun virðis_keðju, rekjanleiki, upplýsingtækni

Verkfræði

Sjálfbærni

Umhverfis og auðlindafræði

Nýsköpun, markaðir, lög og reglugerðir

Technical University of Denmark

UNIVERSITY OF ICELAND

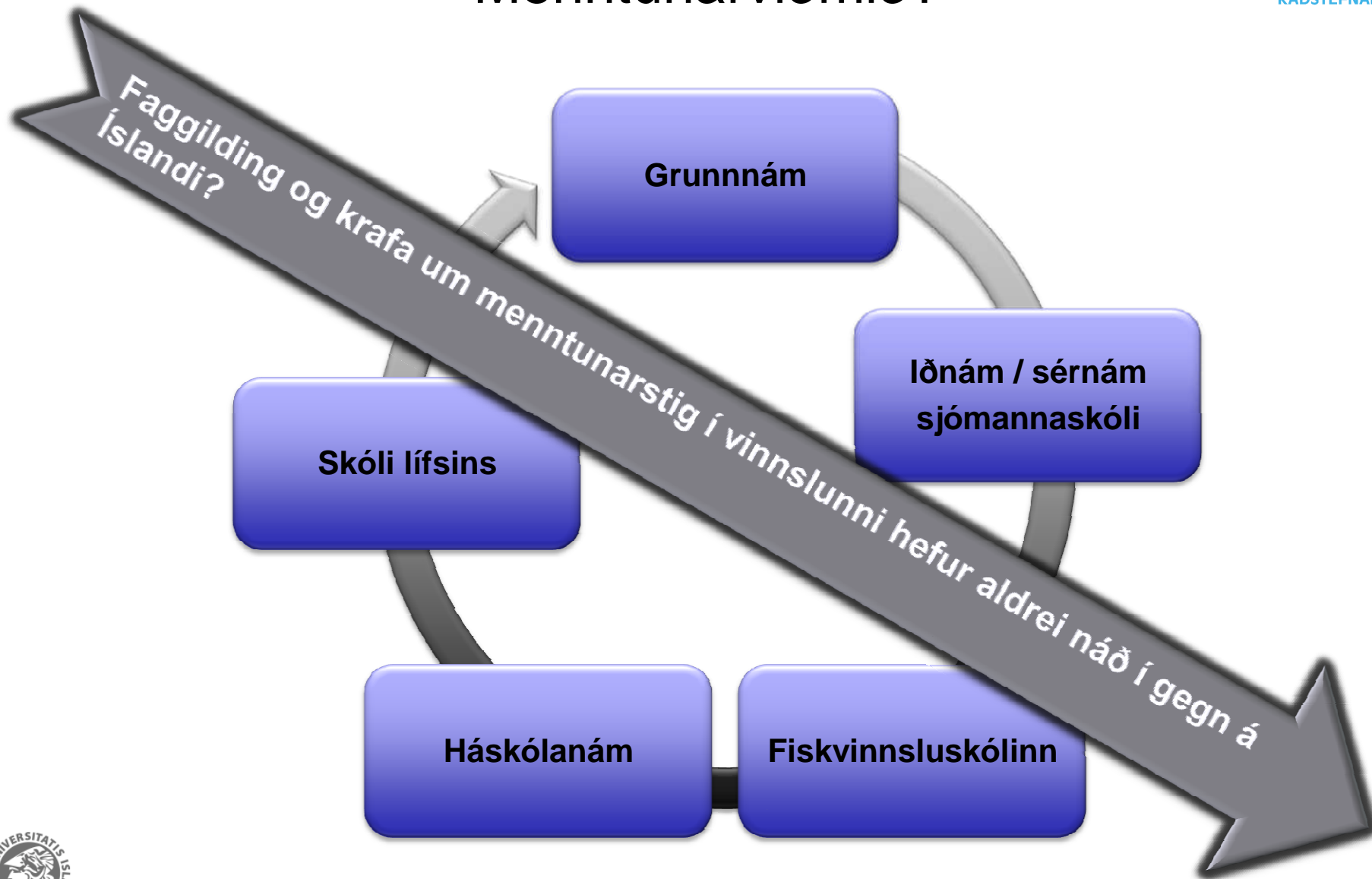
Swedish University of
Agricultural Sciences

www.aqfood.org tengliður HÍ - IVT: Guðrún Ólafsdóttir go@hi.is

Menntunarviðmið?

Matvælaöryggi

10 –15% matvæla í
BNA eru innflutt

- 80% af öllum fiski
- FDA mun byggja upp
hnattrænt eftirlitskerfi

U.S. Food and Drug Administration
A Special Report

Revised July 7, 2011

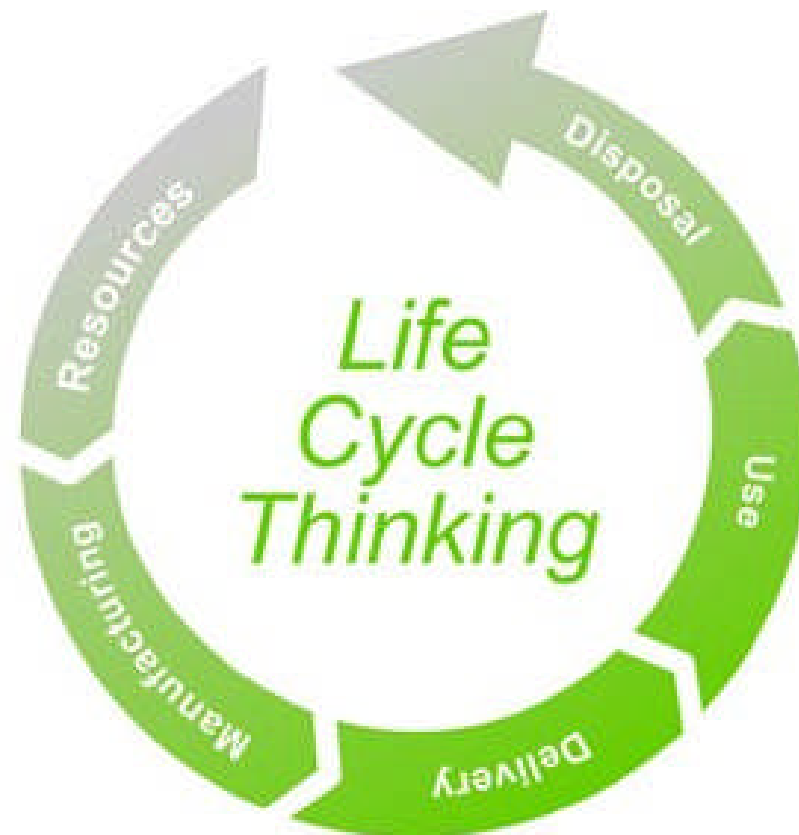
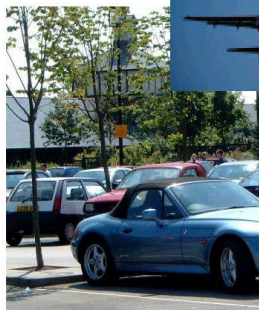
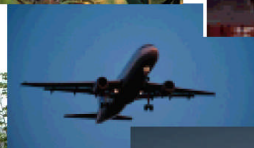
Pathway to Global Product
Safety and Quality

ED50254 Issue 7

The Validity of Food Miles as an Indicator of Sustainable Development

Final Report produced for DEFRA

talin ásættanleg

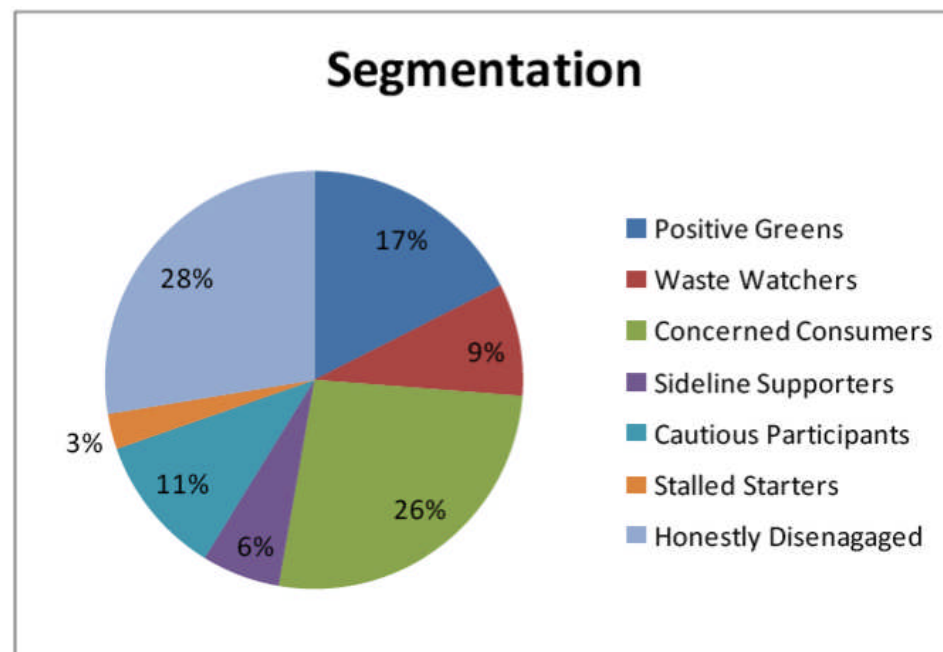
- Sóun ferskra matvæla:
- Enda um 7% allra matvæla í tunninni hjá verslunum?
  - 12% af öllum fiski?
  - 30-35% af grænmeti og ávöxtum?
  - Líftími takmarkaður
  - Langir ferlar / kæling?

Contents of the bins of a Marks & Spencer supermarket in central London, April 2009, sprayed with blue dye.

Table 59. Segmentation by Defra Environmental Model

Segment	Positive Greens	Waste Watchers	Concerned Consumers	Sideline Supporters	Cautious Participants	Stalled Starters	Honestly Disengaged
Freq	548	271	828	189	339	86	862
percentage	17	9	26	6	11	3	28

- Ímynd Íslands
- Gæðin
- Öryggið
- Siðferði í viðskiptum
  - Merkingar
  - Íbæti efni?

Sönnun á **T**

The Five “Ts”

- Trust needs
    - Transparency – supported by
    - Transmission – which creates
    - Traceability – which leads to
    - Trade ability – the more trade-able the product, the better the price
- “consumers have demonstrated their willingness to pay for products that they trust”

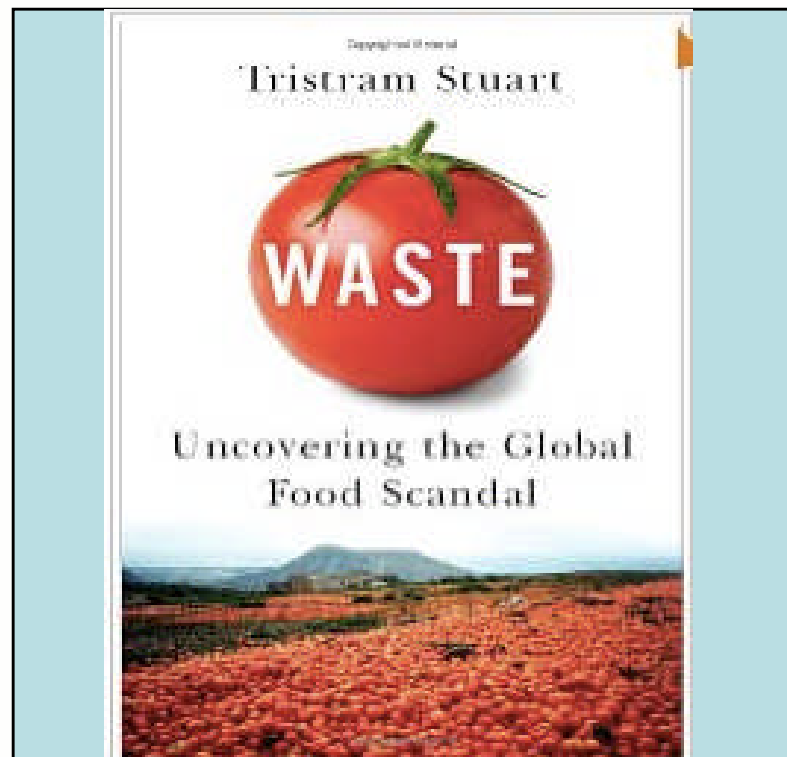
THE DAILY NEWS

www.dailynews.com

THE WORLD'S FAVOURITE ALLTÍPLATI NEWSPAPER

- Since 1879

Icelandic fish industry wastes less

The Icelandic fish industry has managed to recover valuable consumer products from raw materials other nations have treated as waste. Skins are processed into luxury fashion leather items, fish head delicacies like cod “tongues”, and cheeks for European markets.

Jón Jónsson manager of Fagurfiskur ehf said tounge in cheek to the reporter that fish heads not used for European markets were in high demand as dried product in African countries like Nigeria.

In libris graecis appetere mea. At vim odio lorem omnes, pri id iuaret partiendo. Vivendo menandri et sed. Lorem volumus blandit cu has. Sit cu alia porro fuisset.

Ea pro natum invidunt repudiandae, his et facilisis vituperatoribus. Mei eu ubique altera senserit, consul eripuit accusata has ne.

Ea pro natum invidunt repudiandae, his et facilisis vituperatoribus.

THE DAILY NEWS

www.dailynews.com

THE WORLD'S FAVOURITE ALLTÍPLATI NEWSPAPER

- Since 1879

Is Icelandic fish industry Green-washing?

Sustainable fishing
WORLD WITHOUT FISH

Waste and recycling
BAGS FOR LIFE

Research conducted by YouGov on behalf of Waitrose reveals that 82% of consumers do not think about whether the fish they are eating is an endangered species, and over three quarters of consumers do not ask whether their fish is from a sustainable source.

The **Icelandic** fish industry has introduced a new Eco-label for Sustainable fisheries. Claiming that the Iceland Responsible Fisheries logo indicates Icelandic origin of fish catches in Icelandic waters and responsible fisheries management. It refers to Icelandic origin and to the Statement on Responsible Fisheries in Iceland.

Jón Jónsson manager of Fagurfiskur ehf confirmed that his raw material could be labelled with the new IRF logo. However, he confirmed

the reporters concern that the products could not be guaranteed as sustainably produced. The Icelandic industry in general has no data on environmental impacts of its processes, transport logistics to claim sustainability. Immense amount of water is being wasted in processing, and the carbon footprint of the supply chain is very high.

Sótspor fersks fisks: Flug / sjóflutningur

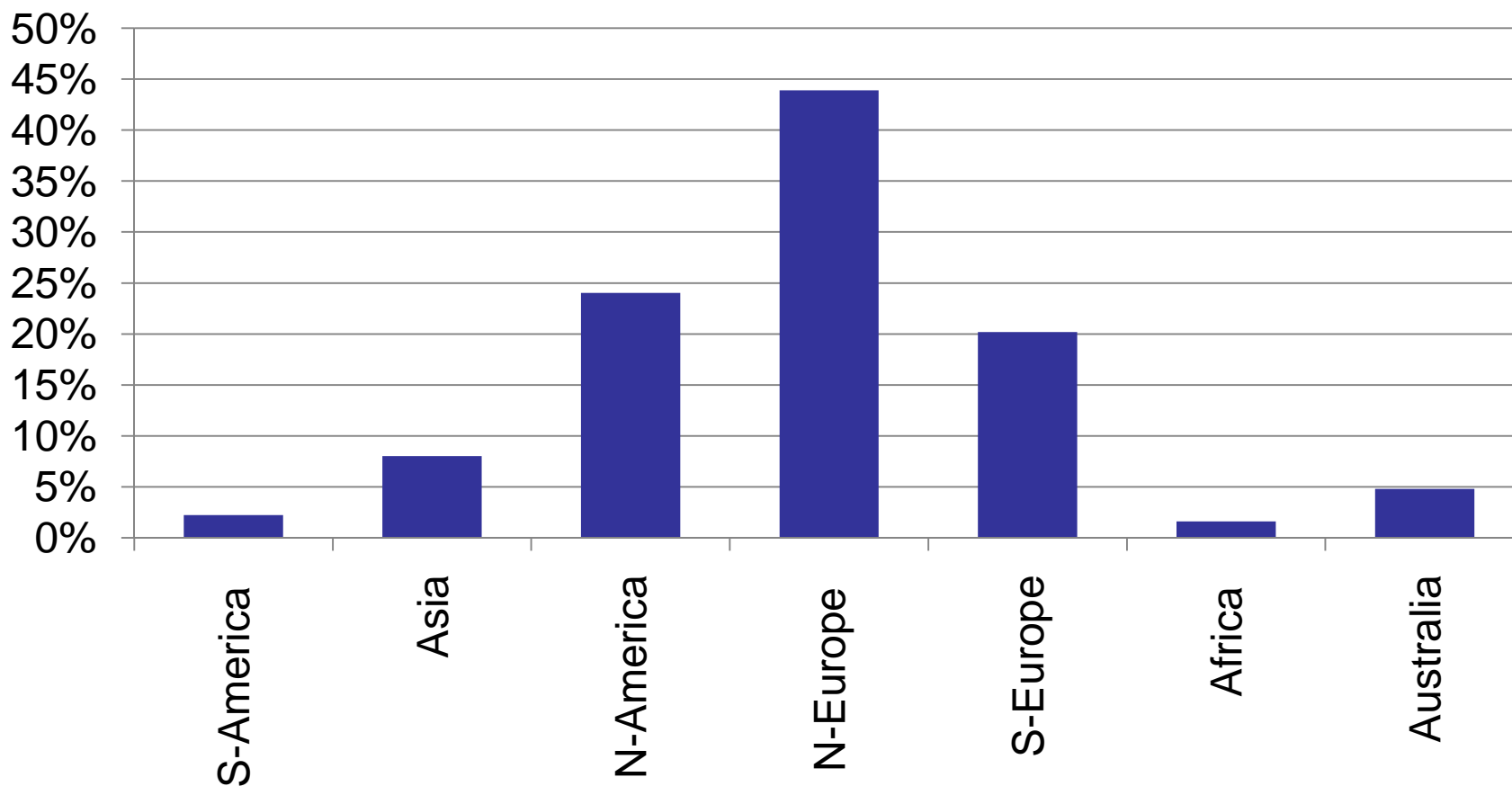
Ógn eða tækifæri?

- Upplýst umræða ógnar ekki
- Þekking á ferlum og staðfest umhverfisgildi skapa sóknarfæri!

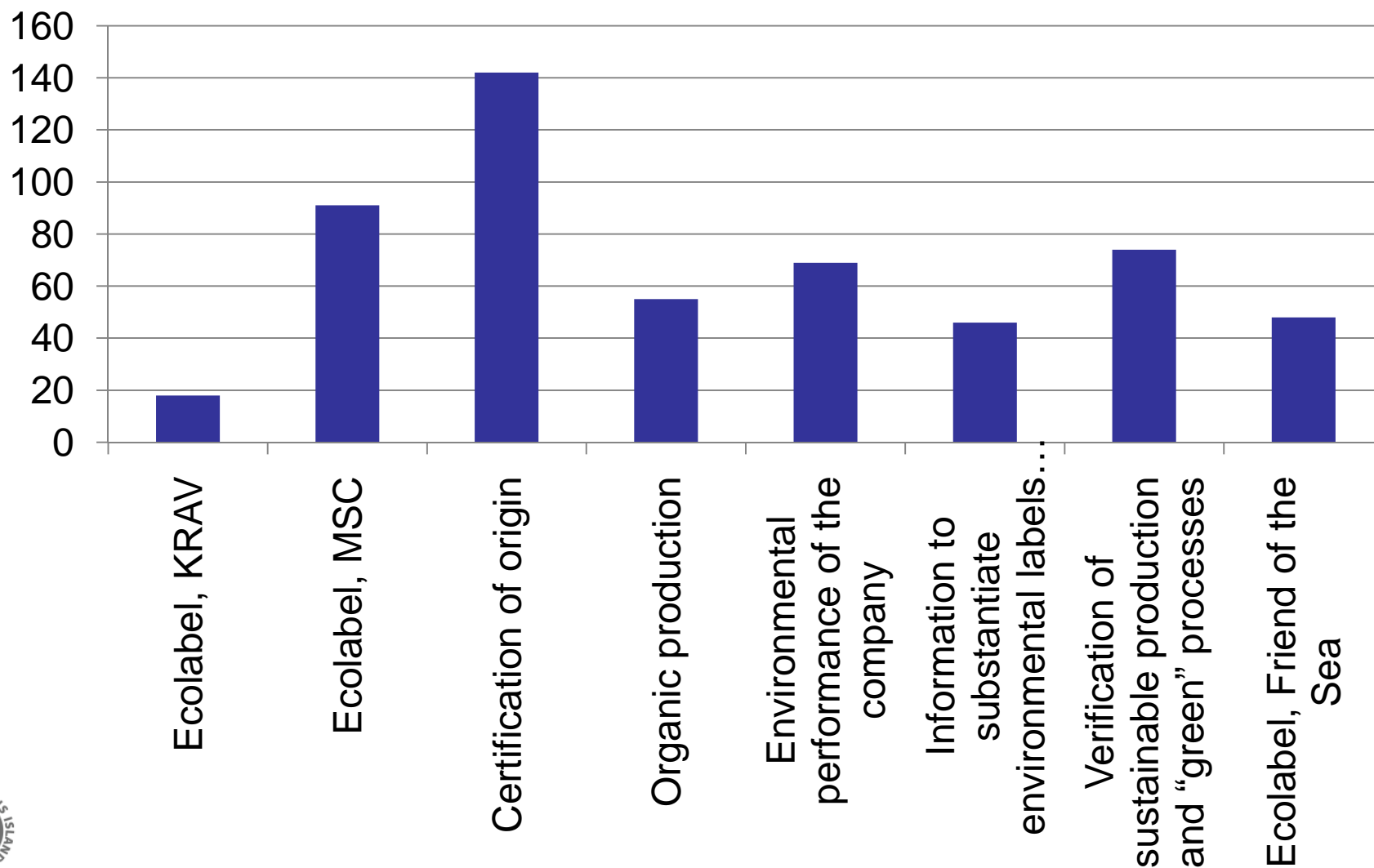
Sp: Helstu markaðir er krefjast upplýsinga um umhverfisáhrif afurða þinna?

(Where are the main markets demanding information about the environmental impacts of your products?)

Sp: Hverslags umhverfisupplýsinga er helst óskað af viðskiptavinum þínum?

(What type of environmental information is there a demand from your customers?)

- Greinin setji sér framsýn markmið og móti siðferðisleg viðmið → **Hvítbók**
- Tryggi gagnsæi allra virðiskeðja → **TRAUST**
- Efla **menntun** og gildi hennar
- Auki **samstarf** fyrirtækja og skóla

- **Ímynd** landsins sem vörumerkis tryggð!
- Framtíð byggð á **sjálfbærni!**
- **Sóknafæri** upplýsingar verður að nýta
- Öryggi afurða og gæði **rekjanleg**
- Góður **orðstír** deyr aldrei

mm
MarkMar

N U T R A

Fiskað
eftir
góðum
hugmyndum!

Dunhagi 5, 107 Reykjavík, s. 840 8674, markmar@markmar.is